

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף כ"ה
הלכות נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

ליקוטי הלכות או"ח דף כ"ה הל' נטילת ידיים ג' אות ה'

כל זמן שבזבב לך משהו בלב, יש לך גדלות ואחיזת הדין, וצריך להמתיקן

ה' וְזוהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, ר' נתן בהלכה זאת מבאר ענין ראש השנה, ומגלה בזה דברים עליונים שאינם פשוטים כלל, סוד ראש השנה, מי יוכל להבין זאת בראוי, אבל ר' נתן מגלה לנו בזה ע"פ מה שנתבאר בתורה פ"ב חלק שני בענין כסדר ושלא כסדר, א"ב ותשר"ק, ניסן ותשרי, שהעולם נברא בשני ההנהגות האלה, וכמו שביאר לעיל שלגבי השי"ת כל העולמות שמתנהגים בבחי' מלכות הם שלא כסדר. השליחות של האדם הוא לקחת את השלא כסדר של היום, הטבע וההסתרות, להפוך את זה לכסדר, הכל ע"י שיזכה להכנעה ושפלות, ויבטל הגדלות, מה אני ומה חיי, כך ישפיל את עצמו.

רבינו אומר שלזה זוכים בחודש אלול, שזהו הזמן שנפתח הלב לצאת מגדלות, שבהם הצדיק לוקח ואוסף אותנו, ומקהיל אותנו לחזק אותנו שאפי' 'כולו ס"ג, יחודי', גם שנסגנו אחור, ה' איתנו, וכן מלמד איך לצאת מהטעות הדק הזה, שחושבים שמגיע לנו, שע"ז הולך הכל שלא כסדר, שאתה רוצה דבר, ולא מסתור כרצונך, זה כזבב לך ומפריע לך מתורה תפילה ודביקות. וכל המחשבות והלב שלך, הכל סביב הענין הזה שעובר עליך, וזהו אחיזת כלל הדינים ומה שעובר על האדם, וצריך להמתיק בחי' שלא כסדר ע"י בחי' כסדר, אדם בגימ' מ"ה, מה אני ומה חיי.

ר' נתן אומר שכלל הסוד הזה, עד היכן עד היכן הרברים מגיעים, לזכות להמתיק שלא כסדר לכסדר, שזהו בחינת ראש השנה.

ר' נתן מלביש באופן נורא כלל סוד כונת ראש השנה בדרך העבודה השייך לכל

אחד

ה' וְזוהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה, בְּחִינַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעוּרָרוֹת הַשָּׁנָה, כְּמִבְאָר בְּפָנִינֹת כְּשֶׁעוֹסְקִים בְּעִנְיַן עֲמוּק שֶׁמִּבּוֹאֵר בְּכוּוֹנוֹת וְלֹא יוֹדְעִים מַה זֶה, אֲךָ ר' נתן מלביש לנו את הענין הנפלא הזה שידוע לאלה שיודעים את הכוונות, אבל ר' נתן מביא לנו את זה שזה שייך גם לנו בעבודת ה', ומלביש לנו את הכוונה העמוקה בדרך שגם אנו יכולים גם לזכות לעבודה הזאת בבחי' ר"ה, כי כך הוא הדרך שצריך להכניס ענין רך של עבודה לפי מה שמבואר באריז"ל בענין של יום טוב או קיום איזה מצוה, באופן שזה מלוכב בדרך של חסידות בדרך רביה"ק שמכניס אותנו בעבודת ה'.

וכאן ר' נתן מגלה לנו דבר הכי נורא שיש, העבודה של ראש השנה, שבו מבואר באריז"ל שיש ענין שינה, וכלל הענין שמוזכר שם הוא בחי' נסירה, שהקב"ה בונה אז את בחינת המלכות ובשביל זה הוא מסלק את המוחין, ככה זה נקרא, לא שאנו מבינים את הרברים האלה אבל כל החיות של העולמות זה המוחין, יש ענין שכמו שיש בעוה"ז בחירה, טוב ורע, כדי שה' יהנה מאיתנו מהבחירה שיש, כך חייב להיות בחי' מלכות שנבנית בבחינת הדין, ולזה יוצאים המוחין מהמדות, ונכנסים הגבורות במלכות, וצריך שהדין הזה יתמתק ויהיה דין וקדושה, והוא הנקרא נסירה. מלכות לא מקבלת מוחין וננסר. זה נקרא שינה, דורמיטא. ואח"כ בתקיעת

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

שופר הוא בחי' התעוררות השינה. באמת בכל תפילה בכל השנה יש גם דורמיטא והתעוררות בכח תקיעת שופר בר"ה. ור' נתן גילה לנו שדורמיטא והתעוררות הוא בחי' שלא כסדר וכסדר.

שְׁבִירָאשׁ הַשְּׁנָה הוּא בְּחִינַת שְׁנָה וְעַל-יְדֵי הַשּׁוֹפָר, הוּא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה, כִּי בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, שָׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁלֹא כְּסֹדֵר, בְּחִינַת תִּשְׁרֵי קַ"ק פְּנ"ל הֵינּוּ שְׁהוּלָךְ לְאֵרֶם בְּחִימֵי דְבָרִים שְׁלֹא כְּסֹדֵר, שְׁהוּא בְּחִי' מַלְכוּת פֶּה, שְׁאֵנוּ צְרִיכִים לְקִיּוּם מִצְוֹת, וְצָרִיךְ לְהִתְאַמֵּץ, כְּחוֹת, וְהִתְעוֹרְרוֹת, וְאִפְשָׁרוֹת לְעֵשׂוֹת מִצְוֵה בְּתוֹךְ בְּחִי' שְׁלֹא כְּסֹדֵר, עַד שְׁאֵרֶם מִצְלִיחַ לְעֵשׂוֹת מִשְׁהוּ...זֶהוּ הִנְהַגָּה שֶׁל מַלְכוּת. הַמֶּלֶךְ נִמְצָא בְּבֵית הַמְּלוּכָה שְׁלוֹ, וְאֵנוּ רְחוּקִים, לֹא כֹל יוֹם רּוֹאִים אֶת הַמַּלְכוּת. וּבְתִשְׁרֵי דַּיִם אוֹתָנוּ כִּמְהָ קִבְּלָנוּ עוֹל מִצְוֹת, כִּמְהָ הִתְבַּטְּלָנוּ לְמֶלֶךְ, וְזָהוּ בְּחִי' שִׁינָה בִּיטוּל.

זֶהוּ עֲבוּדֵינוּ בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, בְּיוֹם הַדִּין, אֵנוּ בָּאִים לְדִין בְּכֹל מָה שְׁלֹא זָכִינוּ לְעִבּוּדֵת ה' כְּרֵאוּי, וְה' יִרְחֵם שְׁנֹכַח לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה עַל מָה שְׁצָרִיךְ, בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, דַּיִם אֶת הָאֵרֶם עַל בְּחִי' מַלְכוּת פֶּה, אִיפֹה אֶתָּה בְּעוֹלָם, בְּתוֹרָה כְּתוּב כְּכֹה, לֹא קִיּוּמָה, וְזֶה פָּחוּד גְּדוּל, מְהוּ עֲצַת הַצְּדִיקִים אֵיךְ לְבַטֵּל אֶת הַדִּין וּלְחַזּוֹר לְהַמְלִיךְ אֶת ה'?

סוד הדורמיטא, לעמוד לפני השי"ת בביטול גמור

וְאֵז כְּשִׁמְתַעֲזֹר בְּחִינַת שְׁלֹא כְּסֹדֵר, אֵז צְרִיכִין בְּחִינַת שְׁנָה לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, שָׁזָהוּ בְּחִינַת הַשְּׁנָה שֶׁל לִילָה פְּנ"ל, נִמְצָא דְבַר פְּלֵא שְׁמָה שְׁהֵאֲרִיז"ל גִּילָה שִׁישׁ בְּר"ה בְּחִי' שִׁינָה, בְּזֶה יֵשׁ עֲצָה בְּעִבּוּדֵת ה' שְׁאֵנוּ נֹדִיָּה בְּבִחִי' שִׁינָה בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, הֵינּוּ לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי. אַע"פ שְׁאֵינוּ יִכּוֹל לְבַטֵּל עֲצָמוֹ ע"י בְּחִי' מ"ה, בְּמוֹחִין וְדַעַת בְּבִחִי' כְּסֹדֵר, הֵרִי כְּבַר בִּיֵּאֵר ר' נָתָן שְׁכַשְׁאֵין מוֹחִין וְגִדְלוֹת הַדַּעַת, אֵזִי צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת זֶה לְגַמְרֵי, לְבַטֵּל אֶת הַגּוֹף שְׁמָה הוּא חוֹשֵׁב שְׁזֶה שְׁלֹא כְּסֹדֵר, גַּם זֶה בְּטוּל, אִפִּי שְׁאֵין לוֹ אֶת הַמוֹחִין שֶׁל בִּיטוּל בְּהִתְחַבְּרוֹת לְאוֹר מ"ה, זֶהוּ סוּד הַדּוֹרְמִיטָא. אוֹהוּ, אִיזָה סוּד נִפְלֵא וְנוֹרָא בְּדֶרֶךְ הַבַּעַשׁ"ט שֶׁר' נָתָן מְגַלֵּה לָנוּ דְבַר מוֹפְלֵא שְׁהֵרְבִי מַלְמַד סוּד הַדּוֹרְמִיטָא בְּאוֹפֵן שְׁכֹל אַחַד יִכּוֹל לְקִיּוּם אֶת זֶה.

וְאֵנוּ צְרִיכִים לְהֵאֱמִין בְּאִמּוּנָה שְׁלִימָה כְּדִבְרֵי הָאֲרִיז"ל גְּבוּה וּרְם וְנִישָׂא וּמֵאֵר, וּבְדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים שְׁמַלְמָדִים אוֹתָנוּ לְמַצּוֹת דֶּרֶךְ אֵיךְ לְעִבּוֹד אֶת ה'.

כִּי אֵז בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה הוּא יוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל עֲשָׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה בְּפֶרֶט עִם הַהִכְנָה שֶׁל יְמֵי אֱלוֹל שְׁבָהִם עֵיקָר יְמֵי הַתְּשׁוּבָה לְצַאֵת מִהִטְעוֹת שֶׁל גְּאוּה וְגִדְלוֹת, מָה שְׁאֵנוּ תְּמִיד עִסּוּקִים הֵן בְּבֵית וְהֵן בְּפֶרְנֶסָה וְהֵן בְּשִׁלּוּם בֵּית, וְכֹל הַעִסְקִים, שְׁאֵרֶם יֵצֵא מִזֶּה, זֶה לֹא הַבְּעִיָּה שְׁלִי בְּכֹלֵל, עֵיקָר הַבְּעִיָּה שִׁישׁ לִי גִדְלוֹת, אֵנִי חוֹשֵׁב עַל עֲצָמִי, הֵרִי צָרִיךְ לְחַשׁוֹב רַק עַל מִשְׁהוּ אַחַר... .

וְעֵיקָר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְשׁוֹב מִגִּדְלוֹת וְלְהַשְׁפִּיל עֲצָמוֹ וְלְהַרְגִישׁ שְׁפָלוּתוֹ וּפְחִיתוּתוֹ בְּאִמּוּת, רְבִינּוּ פּוֹתַח וּמוֹדִיעַ לָנוּ הֵיטֵב, שְׁעֵיקָר הַמִּתְקַת הַדִּין זֶה כִּמְהָ שְׁהֵאֲרֶם מִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ לְפָנֵי ה', ר' נָתָן מְסַבֵּיר, לְהַרְגִישׁ שְׁפָלוּתוֹ וּפְחִיתוּתוֹ בְּאִמּוּת. זֶהוּ עֵיקָר אוֹר הַבַּעַשׁ"ט הַק'. שְׁהַכְּנִיס בְּתַלְמִידֵיו שְׁהִיוּ לּוֹמְדִים וְגֹאֲוִנִים מוֹפְלָגִים, אִמַּת כֹּזֵה, אֲבָל מָה עִם הַמַּעֲשִׂים שְׁלִי, כִּמְהָ אֵנִי זוֹכֵה לְהִתְנַהֵג בְּקִדּוּשָׁה וְטַהֲרָה, כִּמְהָ אֵנִי זוֹכֵה שְׁהֵאֲכִילָה יִהְיֶה זֶךְ, כִּמְהָ אֵנִי זוֹכֵה לְהִתְנַהֵג בִּירֵאָת הַשֵּׁם? וְהֵרִי בְּלִי זֶה, מִי אֵנִי, אֵנִי אִפִּי לֹא נוֹרְמָלִי, כְּכֹה מְרַגִּישׁ שְׁפָלוּת שְׁלוֹ, ה' יִרְחֵם, וּפְחִיתוּתוֹ בְּאִמּוּת. וּמִתְעוֹרֵר כְּמוֹ בְּבִיָּה גְּדוּלָה, מִתְעוֹרֵר עֲלָיו חֲרֻטָּה, שְׁאֵין מָה לְעֵשׂוֹת בְּעוֹלָם, וְעֵיקָר הַחִיּוּם שְׁלִי זֶה רַק לְעִבּוֹד אֶת הַמֶּלֶךְ, זֶהוּ עֵיקָר הַתְּשׁוּבָה.

ביטול והכנעה עם התחזקות ומתיקות

כפי עקר התשובה הוא ההכנעה והשפלות, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ז), טובה מרדות אחת בלבד של אדם יותר ממאה מלקות וכו' שיש בלבו הכנעה כזאת, כ"כ נשפל, איך מגיעים לזה? אלול מאיר באדם הארה של ביטול, ומכין אותו לר"ה שאז יזכה לביטול כזה, לחשוב שה' המלך, רם ונישא, מלך גדול כזה, ברא את העולם כדי שאני אתקן את העולם, איפה אני, אז כבר לא חושב על מה שהוא צריך, אני לא צריך כלום, אני מתבייש לפני המלך בושח כזה.

וכמו שאמרנו בשופר, כמה דכייף עדיף טפי, כך כופף את עצמו בביטול, ובוודאי כשבאים לרבינו על ראש השנה, מכניס באדם האמת הנפלא הזה, שזה המתנה הכי גדולה שרבינו נותן לנו, ישמע בזיונו ידום וישתוק, הכנעה אמיתית שהיא באה יחד עם התחזקות, לא שנשבר מזה ומתייאש, אלא רבינו נותן לנו דרך איך להשפיל את עצמו בהכנעה ובמתיקות כזה, כמו בן ששוב לאבא שלו.

וכמו שכתוב (מיכה ז), "ועובר על פשע לשארית" – למי שמשים עצמו כשירים (ראש השנה יז) למי ה' מוחל ועובר על עוונותיו, למי שאין לו גאווה, וזה כמעט בלתי אפשרי אצלנו, אלא שזה המתנה של חודש אלול, שמתבטל לגמרי.

שודש החטאים ממה שאדם מסתדר לבד בחיים

נמצא, שעקר התשובה היא ענוה ושפלות, כי כל החטאים נמשכין מבחינת שלא פסדר בשמחלקין אותה לעצמו, דהינו על-ידי גדלות, כל החטאים באים מגדלות. איך מתחיל חטא? שאדם מסתובב בבית בלי יראת השם, בלי ביטול. אח"כ חושב שהוא מסתדר לכד, לא חושב על התכלית. כי מהם אחיזת כל הדינים, הדינים של ר"ה נאחזים בדין שאדם אוחז בעצמו בדין, איך? שרוצה להיות אברך חשוב, בעל בית מכובד, עשיר, זה רוב המחשבות של האדם, מזה נמשך מה שאינו נכנס לעבודת ה', וכל הצרות. איך יוצאים מזה? זה אלול ור"ה של רבינו, זה העצה והחידוש העצום של ר"ה של רבינו, שעי"ז נתבטלים ורוצים רק לכבד את ה', אהה.

שמשם אחיזת יצר הרע והקלפות שמהם כל החטאים, וכן מבאר בספרים שעל-ידי גאווה באין כל החטאים ח"ו כי כל המתגאה באלו עובר עבודה זרה (סוטה ד') וכל המודה בעבודה זרה באלו כופר בכל התורה (חולין ה). נמצא, שעל-ידי גדלות באין לכל החטאים ח"ו, כמו שרבינו ביאר לנו בפירוש במאמר הזה, שכלל ההתרחקות ממלך הכבוד, הוא הגדלות, כי באמת לה' הארץ ומלואה, אך אם אתה מרגיש שהולך לך שלא כסדר, זהו גדלות. אם אתה מרגיש לא כסדר, זהו גדלות. פלא עצום. כי צריך להרגיש איך אני יכול לרצות משהו אחר ממה שה' רצה, הרי ה' יודע את הסדר, חשוב מ"ה. מהי ההמתקה. כמה שאנו מקדימים בחי' שינה וקדושה, שמתבטלים לגמרי לגמרי.

רבינו נותן לנו מתנה בכל ר"ה להתחיל לאהוב את הביזיון

כי על-ידי גדלות הוא מחלק בחינת שלא פסדר מבחינת כסדר כ"כ, שמשם כל החטאים כ"כ ועל-בן עקר התשובה על כל החטאים הוא שפלות זהו דרכו של הבעש"ט ותלמידיו, כנודע מספר 'יושר דברי אמת' שמרחיב לדבר בזה, וכן כל ספה"צ מדברים מענוה ושפלות. היום

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

לומדים את זה, באופן שזה לא שייך אלינו, כי אין לי בכלל על מה להתגאות, מה הבעיה? אך רבינו פותח את המאמר הזה, שכל מציאות המרירות שיש לנו מבני אדם ובבית, הנה, יש לך גאווה. בר"ה אנו חוזרים להמליך רק את המלך. אפי' שנופלים מזה עוד פעם ועוד פעם, אבל יש את הכח לחזור למלך, לדעת שאני טועה במה שאני חושב מעצמי, כל המחשבות שעוברים על אדם שתופסים אותו אפי' באמצע ראש השנה, למה ולמה, אדם יכול ללחום עם זה. וזהו ההקדמה של אלול, ישמע בזינו ידום וישתוק. שפשוט אוהב את הבזיונות, זה נשמע כ'משנה הבריות' אחד שאוהב בזיונות הרי הוא לכאן' חוץ מן הישוב. אך כך הוא יוצא מעצבות ועצלות, וזהו דרכו של הבעש"ט והצדיקים, להתבטל לה'.

ויש בזה הרבה מדרגות, אך עיקר הדבר שאדם יודע היטב היכן הוא בעולם, כשזוכה לקצת יראה לפני ה', יראה האמיתית שרבינו רוצה לתת לנו, לדעת שהשי"ת בודאי נמצא כאן ואיך אני לפניו, ויש בזה כמה דרגות, יש אחד שעוסק בעבודת ה', ויש בלבו הרגשה עמוקה של חרטה ובושה, ומבקש להמשיך בזה עוד ולהתמיד בזה. וכן מי שעדיין לא נגע יראת ה' בלבו, ר' נתן מדבר כאן דבר עמוק לצאת מגדלות, דבר שאין אדם מבין למה צריך את זה, רבינו מדבר את זה כעצה לחזור לכסדר, ר' נתן מדבר לכל אחד, ומוזן בזה שכל נקודה שיש לאדם כמה דקות חרטה אמיתית, בהתבודדות שעה שעתיים, או חצי שעה, ותפס באמת הרהור תשובה, זה שייך לכל אחד, שמבין היטב, בחי' שויתי, כל נקודה שבזה יקר עד מאד.

כל שנה שזוכים לסיסע לר"ה, רבינו נותן לנו עוד סוג מתנה כזאת. עד שבכל יום בשחרית, יזכה להכנס ליראה הזאת יותר ויותר. וההתחלה הוא בנקודת התשובה בר"ה, על ענין השפלות, שיש לו 'מרדות בלבו של אדם', שפלות עצום שכ"כ מתבייש מהמלך, לא חושב על משהו אחר. זהו הנקודה שאנו צריכים לעבוד ולהגיע לזה.

הרגע האמיתי של החיים, הוא רגע של בושה ושפלות לפני ה'

שְׁיִשִּׁים עֲצָמוֹ כְּעָפָר לְרוֹשׁ וְיִרְגִישׁ שְׁפָלוֹתוֹ וְרְחוּקוֹ מֵהַשָּׁמַיִם וְיִתְבַּרֵּךְ וְיִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ וְיִשְׁבֵּר לְבוֹ לְפָנֵי הַשָּׁמַיִם וְיִתְבַּרֵּךְ, שיבור הלב הוא רק שעה אחת ביום, כמו שרבינו הזהיר אותנו, שאר היום להיות בשמחה, אך בזאת השעה זה הזמן, יגיעה גדולה להשפיל עצמו, בלילה ביום, בזמן של ההתבודדות. בפרט בימי אלול, כראי להרבות בזה, אולי להוסיף עוד שעה, עכ"פ לפחות שעה, להיות חזק בשעה התבודדות בימי אלול הקדושים, לשבר לבו לפני ה' ולהשפיל עצמו, בפרט בעשרת ימי תשובה.

כשבאים לרבינו על ראש השנה, כל אחד מקבל את המתנה הזו, ממש במתנה, השפלות בלב, השברון לב, איפה אני נמצא, אפי' אנשים רחוקים מאד, ונמצאים בגדלות בתכלית, רבינו מוציא מהם את הברגים ומשנה אותם לגמרי. אלפי אנשים מעידים על זה.

שְׁעַל-יְדֵי זֶה מוֹחֵל לֹא הַשָּׁמַיִם וְיִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים נא), "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִרְפָּה אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה" וְכְמוֹ שְׁפָתוֹב, "וְעוֹבֵר עַל פְּשַׁע לְשֹׁאֲרֵית", לְמִי שְׁמֹשִׁים עֲצָמוֹ כְּשִׁירִים, זהו תיקון כל העוונות, כל אחד מה שנפל, ומה שעובר עליו, מה שידוע שהוא צריך לשוב בתשובה, כשיתמיד ברבר, לשבר לבו בשמחה לפני ה', בודאי ה' ימחול ויסלח לו, בפרט בעשי"ת שזה עיקר הזמן שה' בא להקים את מלכותו והוא רוצה למחול. ה' מסתכל בעשי"ת מי אכפת לו, מי משפיל את עצמו. ובל יאמר האדם שזה תרמית ושקר, שכל השנה הוא עושה מה שהוא רוצה, ורק בעשי"ת

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

הוא משפיל את עצמו, כי אפי' שזה כך, עכ"ז ידע שבאלו הימים ה' רוצה לראות מי חוזר אליו בהכנעה, ומוחל לו.

כפי התבטלותו כך נמשך מחילה והמתקה

פי על-ידי הענייה והשפלות ועושה עצמו כמ"ה. כַּאֲזַי וְאֶפֶס, אפי' שהוא עוד לא אוחו במ"ה, אינו יכול להמשיך המוחזק, אך 'ושבית שבי', היינו ששובה את ה' בכח למח שלו, אפי' אין לו מוחזק, עדיין לפני תקיעת שופר, עדיין שלא כסדר, אתה משפיל את עצמך שם. בחי' שבי. על-ידי זה הוא חוזר לבחינת כְּסָדָר, שהיא בחינת מ"ה, שַׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְבַּטְּלִין כָּל הַדֵּינִים, שְׁהִים בְּחִינַת הַחֲטָאִים כְּנִל אַח"כ ה' משפיע עליו שפע המוחזק, ומתעורר רחמים בבחי' תקיעת שופר, רחמים גדולים כאלה, כי השופר לשון שפרו מעשיכם, הוא הכח שאדם הכניע את עצמו, מן המיצר קראתי, ענני במרחב, השופר מביא את המציאות של הרחמים הגדולים שה' עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, הכל משנתה. זהו המציאות של מדות הרחמים שמאירים בתוך הדין, בתוך הדין בדיק. זהו סדר העבודה של ר"ה. בלילה ובבוקר שחרית לפני שופר, צריך מאד להשפיל את עצמו, ובתקיעת שופר להתרומם, ואח"כ במוסף להמליך את ה' מלכויות זכרונות שופרות, וכמבואר באמת שבכל תפילה בכל השנה נעשה הדבר הזה, נסירה ושופר, והעיקר בכלליות היום, לא משנה מתי מתעורר, העיקר בתחילה להשפיל את עצמו, ואח"כ לחזור בשמחה להמליך את המלך גדול ורם, ולא חושב על עצמו.

ר' נתן מגלה לנו כאן סוד נורא ואיום, אי אפשר לבטא בפה עוצם הסוד שר' נתן גילה כאן, ענין דורמיטא באופן ששייך לכל אחד, ובודאי כלול בזה מה שכלול בזה, כי ענין שיר פשוט כפול משולש מרובע הוא ע"י שישמע בזינו ידום וישתוק, וכך ממשיך התחזקות, והרי רבינו אמר שאף אחד לא יודע את הסוד של ראש השנה רק הוא, וזהו העבודה למעשה אצלנו בפשטות, אפי' בלי כוונות ועניינים, לחזור בפשטות למלך הכבוד, לצאת מגדלות ומחיים של ראגות על הבית ופרנסה ורבים עם אנשים ונשבר הלב מזה ומזה יום ולילה, אלא לזכות לזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, חיים של תורה תפילה וברכה, לא דואגים, רק סומכים על ה' לגבי הכל, כי מי אני, אני הכי גרוע בעולם, מה מגיע לי בכלל? וכך אדם חי חיים טובים. אם יחשוב שזה לא נורמלי לחיות כך, כשיחיה כך, יתמתק השלא כסדר ויהיה הכל כסדר ואז באמת יראה שזה נורמלי ביותר. כי יזמתק הדין.

אנשים מחפשים ישועות, זה הישועה! אלא שאנשים לא מבינים שזה עיקר הישועה. ליסוע לרבינו על ראש השנה לטעום את הטעם הזה של שפלות עצמו והתרדקות בכבוד המלך, אפי' שזה רחוק ממך, זה ישועתך באמת.

ועל-כך בראש השנה, שהוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, יום ראשון לכריאת אדם הראשון, אז צריכין בחינת שנה, שהוא בחינת בטול שמבטלין עצמו לגמרי באלו אין לו שום דעת, רק צועקין להשם יתברך וממליכין אותו יתברך בתמימות גמור בלי שום חכמות, ענין החכמות היינו שאדם מסתכל איך העבודה שלו, איך הוא עשה את זה, מי יודע אם יתקבל התשובה, הגם שחכמה וקדושה הוא דבר יקר, אך בר"ה חייב שיהיה בתוך עבודת האדם, בתפילה, ביטול כזה בלי חכמות, איך שזה שייך אצל כל אדם.

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

פיתוייו של הנחש ליצור עולמות, להסתדר לבד בחיים

פי בראש השנה נברא אדם וחוה שרשם מבחינת כסדר ושלא כסדר כנ"ל יש שפע של חיות אלקות הוא שפע מדות הרחמים כסדר, ויש שלא כסדר בחי' דין. והם היו צריכין לתקן את כל העולמות על-ידי עבודתם, דהיינו לכלול בחינת פלליות כל העולמות, שהם בחינת שלא כסדר, בבחינת כסדר, לכלול בחינת חוה באדם היו צריכים מיד להשלים את העולם, את כל הבריאה ע"י מעשה אדם. לקחת את העוה"ז רצח"מ שלא כסדר, לבטל את הרע, הדין והקלי' ושביה"כ שנשאר, ולהמשיך מ"ה החדש ולתקן העולם בשלימות, ואז היה נעשה הכל כסדר והיה מתנהג כל העולם כסדר בלי שום יסורים ודינים, שהם בחינת שלא כסדר כנ"ל, אז לא היה גויים גניבה ורציחה, לא היה עולם כזה בכלל, אבל הם פגמו בחטאם ועל-ידי זה הפרידו בחינת שלא כסדר מבחינת כסדר זה נקרא עץ הדעת טוב ורע, שמתחיל לדעת מה הוא. כי עקר חטאם היה על-ידי בחינת גדלות, בחינת אגא אמלוד, שזהו היה עקר הסתת הנחש הקדמוני, כמו שכתוב (בראשית ב), "כי יודע אלקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים וכו'" אדם רוצה להיות מנהיג, שהכל ילך לו טוב, זה בחי' שרוצה להיות כאלהים וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבא פרק יט) שאמרה להם, כל אמן שונא בני אמותו, כי מן העץ אכל וברא את העולם וכו', הינו שהכניס בהם קנאה ותאוה למלוד ולהתגאות, כמו שכתוב שם, "והייתם כאלקים יוצרי עולמות" ככה אדם רוצה להיות, יש אחד שרוצה להיות ממש יוצר עולמות, יש אחד שנכנס לחכמת הקבלה שלא כראוי ה' ירחם, יש שאחד שרוצה ע"י הכסף שלו ליצור עולמות, חברהמן, יש אחד עם פוליטיקה שלו, או עם החכמה/לאך שלו, כאומר, למה לכם להיות נכנעים ובטלים תחתיו, הלא אם תאכלו מעץ הדעת תהיו בעצמכם אלקים ומלך כמותו?! שכל זה הוא בחינת אגא אמלוד הנ"ל, שרוצה להמשיך בחינת מלכות לעצמו ח"ו, ועל-ידי זה נעשה הכל שלא כסדר, כי הוא בתוך בחינת שלא כסדר. זהו החטא של כל אדם, חושב 'אני יעשה' יהיה לי, מה עם הביטול להנהגת השם? זה גורם שכל העולם התקלקל, קוץ ודרדר, קליפות נסיונות וכפירה, עצבון ע"י שלא כסדר. הרי שכל עיקר חטא עץ הדעת הוא 'אגא אמלוד' בחי' גדלות. בזה הפריד את העולם מהחיות אלקות.

ועל-כן באמת נגזר עליהם מיתה לדורות, כי פגמו בבחינת כסדר, שהוא בחינת חכמה, שמשם כל החיות, בחינת החכמה תחיה, בחינת מ"ה חיינו וכו' כי שלימות כל הדבר הוא רק חיות אלקות, העולם לא יכול לקבל את זה, והעולם מתבלה, נגזר מיתה, היפך החכמה תחיה, והם פגמו בזה והפרידו עצמן מבחינת כסדר, מבחינת חכמה, מבחינת מ"ה, שהוא עקר החיות כנ"ל, על-כן נמשך עליהם מיתה הפך החיים, ועל-כן גרמו שנעשה הכל שלא כסדר, שהם בחינת כל הדינים והגזרות שנגזרו על העולם על-ידי חטאם, כמו שכתוב שם, "בעצבון תאכלנה וקוץ ודרדר תצמיח לך וכו'" ופרש רש"י, כשתזרענה חטים היא מצמחת לך קוץ ודרדר וכו', שכל זה הוא בחינת שלא כסדר שגרמו על-ידי חטאם שהיה בחינת גדלות, בחינת אגא אמלוד, שעל-ידי זה נעשה הכל שלא כסדר, על-ידי שהמשיכו עליהם בחינת שלא כסדר על-ידי חטאם וכו' כנ"ל.

גם הנפילה הזאת היא לצורך בירוד ותיקון

ולא די שלא תקנו את העולם ולא העלו ובררו את העולם כאן שוב ר' נתן מזכיר לנו מכתבי האריז"ל, שעיקר עבודת האדם הוא 'לברר ולתקן ולהעלות את העולם' שזהו יסוד הכבוש

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

של פנימיות התורה, שבזה צריך לחיות תמיד מבחינת הדינים הנאחזין בבחינת שלא כסדר בחי' שביה"כ שהם דינים שלא כסדר ולכלול הכל בבחינת כסדר, שזהו היו צריכין לעשות ולתקן ביום הזה שנבראו בו, פי בשביל זה נברא אדם וחוה כדי להרים כל העולם לשרשו לכלול כלליות העולם שהוא בחינת שלא כסדר בבחינת כסדר כנ"ל זהו השליחות שלנו כל יום ויום, ובכלליות כל השנה, מה זכינו כל השנה הזאת לתקן? נו, אם לא זכינו, לא די שלא זכינו לתקן, גם קלקלנו מאד, ע"י הסתת הנחש. ולא די שלא תקנו זאת אף גם קלקלו בזה מאד על-ידי חטאם וכו' כנ"ל ועל-כן עקר הסתת הנחש היה מתחלה לחוה, פי חוה היא בחינת שלא כסדר, שמושם משתלשל אחיזת הקלפות. ועקר התקון הוא שיתבטל בחינת שלא כסדר לבחינת כסדר, שיהיה נכלל ונתבטל בחינת חוה לאדם והוא התגבר על חוה, בחינת שלא כסדר להסיתה כדי להפריד ח"ו בחינת חוה מאדם שיתגבר ח"ו בחינת חוה בחינת שלא כסדר על בחינת אדם כסדר עד שהאדם יעשה רצון חוה כדי להגביר בחינת שלא כסדר ח"ו, וכנ"ל עיקר הסתת הנחש היתה שחוה בחי' שלא כסדר לא תקבל מאדם בחי' כסדר, אלא תקבל עצת הנחש, עד שאדם יעשה רצון חוה, היינו שאור מ"ה מסלק חיותו, וחוה בחי' שלא כסדר לא בטלה אצלו, וה' מניח שהעולם מתנהג שלא כסדר, היינו שהחיות הפנימי מסתלק. כי אדם היה גדול מאד, כדי שיחטא היה צריך לרדת מאד.

אבל אחר כך עשו תשובה מיד והתחילו לתקן הכל, בר"ה יצא ברימוס כי עשה תשובה, בזה מתתקן הכל לא רק מה שאדם לא תיקן, אלא גם קלקל עוד, לכן אדם הראשון חטא, כדי שנרע שיכולים לתקן, כמו שאמרו חז"ל לא חטאו ישראל בעגל אלא להורות תשובה לרבים, דוד המלך להורות ליחיד, כי ה' רוצה בתשובה ואפשר לתקן הכל. מציאות האדם תמיד מתקן, בכל יום ויום עוד התבודדות ועוד התבודדות, אוהו אוהו מה שאנו מתקנים, אין לשער ולתאר, חבל על כל יום שאין עוסקים בו בתשובה, כי בסוף האדם מתקן הכל לנצח נצחים. אבל התקון לא יוגמר עד הסוף, עד שיבא משיח צדקנו, כמובא אך שלימות התיקון על חטא עץ הדעת הוא יושלם בסוף העולם, עד שיבא משיח צדקנו.

ממי אכול מסוגלים לשתוק על הביזיון ולמעט בכבוד עצמו, ובזה אנו מוכנים לבי' טול הגדול בר"ה

ובכל שנה ושנה אנו צריכין לתקן זאת בראש השנה, פי אז נבראו והיו צריכין לתקן זאת וקלקלו בו כנ"ל ועל-כן אנו עוסקים בעבודתנו בראש השנה ויום הכפור לתקן זאת, כמובא בבגנות מראש השנה עד שמיני עצרת, לוקח התיקון הרבה זמן, אך בסוף הכל מתוקן, וגם אנו יכולים לתקן כל הפגמים. נמצא, שעקר התקון בראש השנה הוא להשתדל לחזר ולתקן שיהיה הכל כסדר לעשות תשובה על כל חטאי שנמשכין מבחינת שלא כסדר מבחינת גלות. רבינו מחזק אותנו בהתחזקות וחיות, אך גם מגלה לנו דרכי התשובה על כל השנה. תו' פ"ב שקשורה לתו' ו' מגלה שם, שתשובה זה לא דבר שנגמר, עיקר התשובה זה לשמוע בזיונו ידום וישתוק, ולהיות בקי בשוב, לדעת שה' איתו תמיד, זהו התשובה, וכן ברצוא, להתקדם, ללמוד ולהתפלל ולהתחרט כל יום בהתבודדות. תשובה זה לא דבר שעושים וגומרים, ולכן אין בלבול אולי אני לא יכול לשוב, או אולי גמתי כבר לשוב, כי זה דבר תמידי, תשובה על תשובה. וזה צריך להביא אותך יותר להיות קרוב לה', להרגיש יותר שפל ומבויש בבושה ודקושה, זה החיים.

אנו מונחים בבחי' שלא כסדר בכמה בחינות שקשה לאדם להשפיל עצמו, הוא בחי' חוה,

ליקוטי הלכות ח"א דף כ"ה נטילת ידיים שחרית ג' אות ה'

בח' עץ הרעות, ושם דייקא יעזוב כל המחשבות, צעקה אחת ממעמקים, מבטן שאול שועתי, רגע אמיתי של תשובה, זה עיקר מה שהנשמה רוצה. וכך לעסוק בכל יום, בכל השלא כסדר, שגורם מניעות מללמוד תורה, ומפרנסה ובריאות, להתבטל, להכניע לפני מלך הכבוד וזה עיקר התשובה.

עיקר רצון הנשמה הוא לחיות בתשובה, ובזה לבר יש שלא כסדר שיש בלבלים בתשובה, כי בעולם נשמע כאילו תשובה זה רבר קשה, מפחיד. הפוך, זה הגן עדן של העולם, בכל יום יש להזהר שיהיה יום של תשובה, צעקה אחת אמיתית לפני ה', בפרט באלול ור"ה, ימים האלה נזכה לקבל מרבינו דרך להתקרב לה', תשובה הוא דרך הבעש"ט והצדיקים, בעולם מתבלבלים בזה, אין להם כלים, רבינו יתן לנו את הכלים לעסוק בתשובה, הן תשובה על עוונות חמורות, והן לצאת מהרגליו הלא טובים, אפי' שיקח הרבה זמן, אין יאוש בעולם.

ולבטל עצמו להשם יתברך בבטול גמור פרי להרים כל העולם שנברא אז שהוא בחינת שלא כסדר, לחזור ולכוללו בבחינת כסדר וכנ"ל.

בנין מלכותו של מלך הכבוד הוא ע"י הידיעה שהכל ממנו יתברך לבר

וזהו הבחינת השנה של ראש השנה המובא בפנות דאפיל דורמיטא עליה וכו', כי השנה היא בחינת בטול, כי יש בחינת כסדר ושלא כסדר, שהם בחינת חכמה ומלכות אדם וחוה חיות אלקות, והנהגת עולם הזה. וההלכה למעשה, תורה שבע"פ, ובורקים כל אחד איך הוא אוהו בקיום ההלכה, וצריך לבטל בחי' חוה לבחי' אדם, כל הנהגת עוה"ז, ואפי' קיום המצוות, צריך גם לבטל אל החיות אלקות, אפי' מצות התשובה גם צריך לבטל לה', לא לדאוג אולי כן עשיתי תשובה אולי לא, אלא לבטל הכל לה', תשובה צ"ל בטל לאדם, לא להתרחק בעצבות ח"ו, רק לתקן את השלא כסדר לכללו בכסדר לדעת מהשי"ת, להתעורר לבחי' מלך הכבוד, וצריכין לבטל בחינת חוה לבחינת אדם לידע שכל העולם המתנהג על-ידי בחינת מלכות, בחינת חוה, הכל נמשך ממנו יתברך לבר, כי לה' המלוכה והכל באין ואפס נגדו יתברך וכל דיירי ארעא כלא חשיבין וכו' גארנישט וזה הדעת מצוה גדולה לידע ולהודיע ולהתודע, זה העיקר לחזור לחשוב להשי"ת, ר' נתן חוזר, מצוה לדבר מהשי"ת, כי לה' המלוכה, פי זה עקר חיות האדם וכל העולמות בלם ועל-ידי זה חוזר הכל כסדר פנ"ל, כשנופל לשלא כסדר, צריך לחזור שה' נמצא בעולם, הוא ע"י צעקה מן המיצר, עד שנמשך ענני במרחב. וזה הדעת צריך לידע ולהודיע, לדבר עם חברים, כל מה שנעשה בעולם שלא כסדר, ה' עשה, ולזכור שה' ברא את הכל, וכל דבר שעושים בבית, רק לברר הביוריים, זה הדבר מצות להתודע.

אבל בעת שרוצה להתגבר בחינת שלא כסדר, שהוא בחינת דינים, דהינו בראש השנה שאז נברא העולם, שהוא בחינת שלא כסדר, ובו חטאו אדם וחוה וכו' פנ"ל, שעל-ידי זה גרמו בחינת שלא כסדר שיתגבר ח"ו, לכן הוא יום הדין, כי ה' ברא את העוה"ז שהוא שלא כסדר, עכשיו מסתכלים ובורקים בדין על מי שזוכה, והרי אף אחד לא זוכה בדין, מי זוכה בדין, והרי יש עוד חטא של אדה"ר וחטאי כל דור ודור ה' ירחם, לזה העצה הוא להתבטל לגמרי, אני לא כלום, באמת מתחרט, כשאומר כך, אין דין, כי אתה לא פוגע במלכות, ביטלת את המלכות שלך למלכות ה', זהו הסוד של הבעש"ט, רבינו מביא לנו את זה כ"כ בפשיטות. הדבר ידוע בספרים, אך איך שר' נתן מבאר לנו את זה בדרך נפלא כזה, שיכולים להשתנות לגמרי, על-

בן צריכין אז לבטל עצמו לגמרי בבחינת שנה, דהינו לסלק ולבטל דעתו לגמרי באלו אין לו שום דעת כלל, רק להמליך אותו יתברך באמונה ובתמימות גמור בלי שום חכמות, היינו שלא יסתכל על העבר, מה יהיה ומה היה, או מה שאני צריך ואין לי, כי אני לא צריך כלום, בלי שום חכמות. רק רוצה להיות איש כשר בלי חכמות, רק בדרך תמימות עמוק ונורא שכל זה עקר עבודתנו בראש השנה ויום הכפורים שאנו עוסקין רק לגלות מלכותו בלי שום חכמה, כי אנו מסלקין דעתנו לגמרי ומבטלין עצמנו לגמרי, שזהו עקר עבודתנו באלו הימים הנוראים שאז עוסקין כל ישראל בתפלות ותחנונים ובשירות ותשבחות של ספר תהלים ושאר מיני בקשות ותחנונות וסליחות ופיוטים וכו', שכל זה הוא בחינת תמימות ופשיטות בלי חכמות כלל, כי אנו מגלין מלכותו יתברך בתמימות לבד בלי שום חכמות דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, שה' קרוב אלינו ורוצה לראות מי מתבטל אליו ביטול במתיקות. וזהו זמן עשי"ת לעסוק בתהלים לקוטי תפילות, ושערי ציון, ובקשות בלי חכמות כלל.

וכן הוא ענין השינה בכל לילה, כשהגוף מתעייף ואין לו חיות, אני יושן, מבטל דעתי לגמרי, וכך כשמלא מחשבות וחכמות עקומים, שהם שלא כסדר, אין בהם חיות אמונה, אזי יושן, היינו מבטל אלו החכמות, זה כלום אצלי, האמת אצלי זה דעת ואמונה, שאר החכמות אינם בעלי ערך אצלי, וכך יוכל להכנס לעבודה הקדושה באופן ששייך לכל אחד, בכל בלבול וגדלות שמוצא בעצמו, מספיק הרהור תשובה אחד, ביטול אחד, והכל היה כראי. ורביה"ק משלים כל העולמות ובוזה נזכה לפעול חיים טובים.

זכינו ללמוד כאן ענין שאנו יכולים לחיות בזה ביום ר"ה, בפרט שנוסעים לרבינו על ר"ה, ומי שילך בזה, יהיה לו ר"ה אחר לגמרי, בפרט שיהיה בביטול, ויתבטל מעצבות ויקיים להיות בקי בשוב, וברצוא, ואז ר' נתן מבטיח לנו שנזכה לסליחה ומחילה, ושנה טובה, שנזכה לעבוד את ה', ונבטל את הדין ולא יהיה לנו גדלות כל השנה, ממילא לא יהיה לנו גדלות ונחיה חיים טובים, וכך יוציא ה' משפטינו לאור ברחמים וחיים מתוקנים אמן.